

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
за бакалаврською програмою професійного спрямування **Фінанси,
фінансовий менеджмент та страхування**

на тему: **«Фінансова криза на підприємстві (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «РІБАС
ХОТЕЛС ГРУП»)»**

Виконавець:

студентка 42 групи факультету Фінансів та
Банківської Справи

Загубелюк Марія Вікторівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Фіалковська Анастасія Андріївна _____
/підпис/

Одеса 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність роботи. Економічна криза у світі, а також недосконале податкове законодавство призводять до банкрутства та ліквідації значного числа компаній. Таке динамічне економічне середовище створює значні виклики для бізнесу, змушуючи його швидко адаптуватися до зовнішніх змін, щоб залишатися конкурентоспроможним, успішним і прибутковим. Подолання корпоративних криз стало критично важливим завданням як на державному, так і на корпоративному рівнях, оскільки здатність прогнозувати та зменшувати ймовірність банкрутства відіграє ключову роль у запобіганні та врегулюванні таких кризових явищ. Отже, це питання є надзвичайно важливим та актуальним у наш час.

Науковці багато досліджували корпоративні кризи, розглядаючи різні аспекти цього явища. Роботи таких відомих дослідників, як Скібіцький, Судакова, Василенко, Мараховська, Слободянюк, Мараховська, Колісник, Вишнякова, Віблій та інших експертів висвітлили цю тему. Крім того, значний внесок у розуміння корпоративних криз зробили як вітчизняні, так і зарубіжні економісти, зокрема Роман, Лігоненко, Альтман, Бівер, Іванов.

Постійні дослідження та економічні системи, що розвиваються:

Враховуючи постійний розвиток економічних систем, різноманітність форм економічного функціонування, використання ресурсів та вплив факторів зовнішнього середовища, постійні дослідження є необхідними для розуміння складних взаємозв'язків між цими факторами та їхнього впливу на суб'єкти господарювання.

Важливість антикризового управління на сучасних підприємствах, враховуючи умови, що склалися, підкреслює значущість проведення якісних досліджень, спрямованих на вирішення науково-методичних аспектів цієї сфери.

Головним завданням цієї роботи є затвердження теоретичних та методичних положень і складання практичних рекомендацій та впровадження систем раннього попередження на підприємствах, кінцевою метою яких є запобігання фінансовим кризам. Для досягнення цієї мети в дослідженні вирішено декілька завдань, серед яких вивчення сутності фінансових криз, їх класифікації, причин виникнення та методології діагностики. Крім того, розглянуто функції, принципи та завдання антикризового управління на підприємствах, а також проаналізовано показники фінансової діяльності та запропоновано модель антикризового управління.

Дослідження має практичну цінність, оскільки запропоновані розробки формують методологічне підґрунтя для ефективного управління підприємством у сучасному динамічному ринковому середовищі. Впровадження системного підходу до діагностики кризового стану підприємств дає змогу об'єктивно та достовірно оцінити його стадію, що сприяє вибору адекватних антикризових заходів.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних та розробка науково-методичних положень і практичних рекомендацій щодо формування та запровадження на підприємствах системи раннього попередження та запобігання фінансової кризи.

Об'єктом дослідження є процеси попередження та формування економічних напрямів запобігання фінансової кризи на підприємстві ТОВ «РІБАС ХОТЕЛС ГРУП».

Предметом дослідження є теоретичні положення, науково-методичні підходи та практичні аспекти оцінювання фінансового стану підприємства у системі антикризового управління.

Методи дослідження – теоретичне узагальнення, аналіз і синтез, морфологічна декомпозиція, системний і комплексний підхід, статистичні та графічні.

Кваліфікаційна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на тему «Фінансова криза на підприємстві (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «РІБАС ХОТЕЛС ГРУП») містить 62 сторінки, 9 таблиць, 6 рисунків. Перелік джерел літератури нараховує 27 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі здійснено теоретичне визначення сутності фінансової кризи підприємства та причини виникнення, антикризового фінансового управління підприємством та методичних основ її діагностики на підприємстві.

У другому розділі проведено аналіз організаційно-економічних характеристик підприємства, економічний аналіз майна підприємства та джерел його утворення, ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності підприємства та здійснено діагностику фінансової кризи підприємства.

У третьому розділі наведено судження щодо змісту моделі антикризового управління на підприємстві та визначені заходи щодо удосконалення методики діагностики фінансової кризи на підприємстві

Впровадження пропозицій надасть змогу отримати об'єктивну та надійну оцінку його стадії, уможливлує вибір обґрунтованих антикризових заходів.

ВИСНОВОК

У сучасних умовах дослідження кризових ситуацій набуло значної актуальності. Комплексне дослідження охоплює виникнення, фактори впливу, ймовірність та подальший розвиток кризових явищ. Для компаній, що працюють у нестабільному та мінливому зовнішньому середовищі, виявлення кризи або раннє виявлення попереджувальних ознак набуває особливого значення.

Зазвичай криза визначається як неминуче банкрутство компанії, існування в неприбутковій сфері або відсутність потенціалу для успіху. Таким чином, компаніям необхідно створити систему антикризового управління, оскільки навіть фінансово стабільні організації можуть зіткнутися з фінансовими кризами в умовах непередбачуваної економічної кон'юнктури. По суті, антикризове управління - це система фінансових методів і прийомів, спрямованих на своєчасну діагностику та попередження фінансових криз. Він передбачає створення механізмів фінансового оздоровлення та запобігання банкрутству. Антикризове управління починається з визначення місії компанії, за яким слідує своєчасне сприйняття сигналів, що свідчать про потенційну загрозу її конкурентоспроможності.

Ключову роль у виявленні симптомів кризи відіграє діагностика. Фінансова діагностика кризи - це система фінансового аналізу, спрямована на виявлення потенційних тенденцій та негативних наслідків розвитку корпоративної кризи. Залежно від мети та методології проведення, системи діагностики фінансової кризи можна поділити на системи експрес-діагностики та системи комплексної діагностики. Адекватне реагування на кризову ситуацію залежить від своєчасного виявлення її причин, які необхідно ретельно дослідити з метою виявлення невідповідностей між станом компанії, потребами розвитку та вимогами зовнішнього середовища.

Для ілюстрації процесу діагностики в умовах фінансової кризи ми провели аналіз на прикладі ТОВ «РІБАС ХОТЕЛС ГРУПП». На основі аналізу фінансового стану підприємства було виявлено кілька спостережень, які заслуговують на увагу. У 2022 році на підприємстві спостерігалось зростання доходу від реалізації товарів, робіт, послуг. Крім того, за аналізований період прибуток компанії зріс. Таке зростання можна пояснити збільшенням обсягів продажів та зменшенням витрат. Отже, прибутковість компанії демонструвала позитивну динаміку протягом усього періоду аналізу.

Крім того, вартість власного капіталу компанії також у 2022 році порівняно з 2020 роком. Таке зростання можна пояснити насамперед збільшенням нерозподіленого прибутку протягом аналізованого періоду. Варто зазначити, що нерозподілений прибуток становив найбільшу частку в структурі власного капіталу компанії у період з 2020 по 2022 рік.

Показники ліквідності компанії протягом аналізованого періоду перевищували нормативні значення, що свідчить про значний обсяг вільних ресурсів, сформованих за рахунок внутрішніх джерел. З точки зору кредиторів, такий підхід до формування оборотного капіталу є найбільш сприятливим з огляду на високі платіжні можливості компанії. Загалом, підприємство демонструвало стійку стабільність протягом усього періоду аналізу, про що свідчать показники фінансової стійкості та ділової активності.

Діагностична оцінка ймовірності банкрутства підприємства підтвердила результати, отримані в результаті аналізу стабільної та ефективної діяльності компанії. За результатами діагностики підприємство не має ймовірності банкрутства, що свідчить про задовільний фінансовий стан та формування раціональної структури балансу.

Незважаючи на задовільний фінансовий стан ТОВ «РІБАС ХОТЕЛС ГРУПП», необхідно створити ефективний механізм проактивного запобігання кризовим явищам. Антикризове управління є єдиним шляхом виходу з корпоративної кризи. Воно охоплює управління кризовими ризиками, аналіз симптомів, розробку заходів щодо пом'якшення негативних наслідків і стратегічне використання цих факторів. У зв'язку з цим ефективне антикризове управління набуває вирішального значення для орієнтації в кризовій ситуації, дає можливість прогнозувати та запобігати корпоративним кризам і, як наслідок, банкрутству.

Для вдосконалення практики антикризового управління автор пропонує модель вибору та розробки корпоративної стратегії антикризового управління.

Ця модель окреслює елементи комплексних і взаємопов'язаних стратегічних та оперативних заходів, узгоджених із загальними цілями, завданнями та політикою, пов'язаними з реалізацією корпоративного антикризового реагування. Вона пропонує як оборонні, так і наступальні підходи, які компанії можуть застосувати для сприяння перспективам сталого зростання під час кризових ситуацій.

З метою вдосконалення методичного забезпечення діагностики фінансових криз ми розробили адаптовану модель, яка оцінює рівень фінансового стану з урахуванням ринкових особливостей. Ця модель ґрунтується на агрегованому показнику, який включає 16 ключових метрик, що характеризують діяльність компанії. Крім того, запропонована модель може бути адаптована та вдосконалена шляхом переоцінки та ранжування показників з урахуванням унікальних особливостей окремих підприємств та змін у середовищі, в якому вони функціонують.

АНОТАЦІЯ

Загубелюк Марія Вікторівна. «Фінансова криза на підприємстві (на прикладі ТОВ «Ribas Hotels Group»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Об'єкт дослідження – процес попередження та формування економічних напрямів запобігання фінансової кризи на підприємстві ТОВ «РІБАС ХОТЕЛС ГРУП»

У роботі розглянуто: сутність та зміст поняття «фінансова криза на підприємстві», причини виникнення фінансових криз на підприємстві, запроваджено пропозиції щодо врегулювання ризиків та порушено питання антикризового фінансового управління підприємством.

Проведено аналіз організаційно-економічних характеристик підприємства, економічний аналіз майна підприємства та джерел його утворення, ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності підприємства. Здійснено діагностику фінансової кризи підприємства.

Ключові слова: фінансова криза, аналіз фінансової кризи, управління, антикризове управління, модель оцінки.

ANNOTATION

Maria Viktorivna Zagubelyuk "Financial crisis at the enterprise (on the example of "Ribas Hotels Group"

Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 "Finance, banking and insurance". Odessa National University of Economics, Odessa, 2023

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, and a list of used sources.

The object of the research is the process of prevention and formation of economic directions for the prevention of financial crisis at the enterprise "RIBAS HOTELS GROUP"..

The paper examines: the essence and content of the concept of "financial crisis at the enterprise", the causes of financial crises at the enterprise, proposals for risk management are introduced, and the issue of anti-crisis financial management of the enterprise is raised.

An analysis of the organizational and economic characteristics of the enterprise, an economic analysis of the enterprise's property and the sources of its formation, liquidity, financial stability and business activity of the enterprise was carried out. The diagnosis of the financial crisis of the enterprise was carried out.

Key words: financial crisis, financial crisis analysis, management, anti-crisis management, assessment model.